

Markedsanalyse

FEBRUAR 2021

TEKNIQ ARBEJDSGIVERNE

Markedsanalysen kort fortalt

Før coronapandemien ramte Danmark, var den danske økonomi i et opsving, der havde varet siden 2015. Økonomien var grundlæggende sund, og beskæftigelsen stigende. Men med et hårdt slag faldt både beskæftigelsen, produktionen og eksporten. Og selvom nogle brancher - heriblandt installationsbranchen - er sluppet mildere igennem end andre, vil kalenderen ramme år 2022, før hele økonomien har genvundet niveauet fra før coronakrisen.

2020 har været præget af nedgang i den samlede danske økonomi. Første halvår af 2020 var mærket af et stort dyk i både Danmarks BNP og beskæftigelse. I tredje kvartal blev en del af det tabte dog genvundet.

Metalindustrien blev også ramt af nedgang i omsætningen som reaktion på coronapandemien. Omsætningen faldt med 2,6 % i første halvår af 2020 sammenlignet med første halvår af 2019, og samlet for året lander branchen forventeligt 7,5 % under 2019-niveau. Der forventes yderligere et mindre fald på 0,5 % i 2021.

Omsætningen for vvs-branchen tog ligeledes et større dyk på 12,4 % i første halvår 2020, mens elbranchen modsat havde en stigning på 5,1 %. Samlet set forventes et fald på 4,3 % i omsætningen for hele installationsbranchen i 2020, som dog ca. udlignes med en stigning på 4,5 % i 2021.

Beskæftigelsen i installationsbranchen har allerede genvundet niveauet på godt 48.000 beskæftigede, mens beskæftigelsen

i metalindustrien fortsat er godt 1.000 personer under 2019-niveauet.

For både metalindustrien og installationsbranchen steg ledigheden efter de indledende nedlukninger i marts. Siden maj har ledigheden generelt været faldende, og er nu stort set tilbage på 2019-niveau for el- og vvs-branchen, men ikke for metalindustrien. Der er desuden risiko for en mindre stigning på baggrund af pandemiens fremtidige bølger i fx efteråret 2021.

Usikkerhed om fremtiden

Med en igangværende anden bølge af coronapandemien og de aktuelle nedlukninger af dansk erhvervsliv, er der stadig stor usikkerhed i skønnene over effekten af krisen. Det tyder på et delvist økonomisk opsving i 2021, vurderer blandt andet Finansministeriet og OECD i deres prognoser. Men prognoserne er udarbejdet før de nuværende restriktioner, og hastigheden af opsvinget er fortsat usikkert.

Regeringen har indtil videre kun lagt en overordnet plan for vaccinerings, og det er uklart, hvornår vi kan se frem til en total åbning af erhvervslivet både nationalt og internationalt på niveau med tiden før pandemien, ligesom der ikke forventes generelle rammevilkårs forbedringer for virksomhederne i Danmark, som fx selskabsskattelettelser eller lignende.

Dansk økonomi ramt af krisen

Trods det nylige fald i beskæftigelsen og BNP, har der i flere år været generel fremgang i dansk økonomi med lav ledighed og et stærkt boligmarked. Den danske økonomi gik dermed godt polstret ind i krisen.

Men i 2020 går Danmarks BNP tilbage med 3,8 %, forventer Finansministeriet. Det skyldes fald i det private forbrug, eksporten og de faste investeringer. Finansministeriet forventer på nuværende tidspunkt en stigning på 2,8 % i BNP i 2021. Det er dermed kun tale om en delvis genopretning af tabet i 2020.

Prognoserne vil blive justeret alt efter længden og graden af den nuværende anden bølge. Det vil trække i retning af en langsommere genopretning end i de skitserede prognoser.

Kortvarig tilbagegang i beskæftigelsen

Der vil være en samlet tilbagegang i beskæftigelsen på 23.000 personer i 2020, forventer Finansministeriet. Det er på trods af lønkomensation. De vurderer også, at beskæftigelsen vil stige med omkring 16.000 igen i 2021, og dermed genvinder man ca. to tredjedele af det tabte. Arbejdsstyrken forventes at stige med 7.000 i følge Finansministeriet.

Ledigheden i Danmark steg markant som reaktion på nedlukningerne i marts 2020 og var stigende indtil juli grundet den

fortsatte påvirkning af krisen. Hertil kommer de mange hjemsendte medarbejdere.

Ledigheden har været faldende siden sommeren indtil november 2020 og med endnu en stigning i december. Ledigheden er dermed omkring 26.000 personer over niveau i december 2020 sammenlignet med december 2019. Det skyldes blandt andet, at brancher som restaurationsbranchen og oplevelsesindustrien fortsat er påvirket grundet coronakrisen og mangel på turister.

Svagt positive skøn for 2021

Finansministeriets prognose peger samlet set på økonomisk forbedring i 2021. Men det dækker blandt andet over et fald på 4 % i faste investeringer i 2020 og yderligere et fald på 2,1 % i 2021. Faste investeringer er generelt meget konjunkturfølsomme.

Det er dog TEKNIQ Arbejdsgivernes vurdering, at hvis restriktionerne og den nuværende anden bølge strækker sig over længere tid, som vi så det i foråret 2020, kan den danske økonomi få endnu et stød i indgangen af 2021, og prognoserne må nedjusteres.

Udviklingen på arbejdsmarkedet

1.000 personer	Faktisk			Skøn		
	2020	2021	2022	2021	2022	2023
Arbejdsstyrke	3.111	3.118	3.137	3.118	3.137	3.156
Beskæftigelse	2.979	2.995	3.021	2.995	3.021	3.047
Bruttoledige	133	126	119	123	116	109

Kilde: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse, december 2020.

Økonomiske nøgletal

Realvækst i procent	Faktisk	Skøn	
	2019	2020	2021
Eksport af varer og tjenester	1,8	-10,0	4,1
Privatforbrug	2,2	-4,0	5,1
Offentligt forbrug	1,2	2,5	1,4
Faste investeringer	2,5	-4,0	-2,1
Bruttonationalprodukt (BNP)	2,3	-3,8	2,8

Kilde: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse, august og december 2020.

Privatforbruget er en vigtig vækstmotor

Hel og delvis nedlukning af blandt andet butikker har haft en markant negativ påvirkning på danskernes privatforbrug. Regeringen forsøgte at modvirke dette og satte gang i privatforbruget ved blandt andet at udbetale 3 af de 5 ugers indefrosne feriepenge og give engangstilskud til personer på sociale ydelser. De resterende 2 ugers feriepenge forventes at være til rådighed for danskerne i marts 2021.

Tallene viser, at forbruget normaliserede sig over sommeren og steg måneden efter udbetalingen af feriepengene. Forhåbningen er derfor, at samme mønster bliver gældende ved de fremtidige udbetalinger. Men til trods for feriepenge så skønnes et fald på 4 % i privatforbruget i 2020 og en stigning på 5,1 % i 2021. Den positive udvikling i BNP i 2021 vil dermed især blive båret af det private forbrug.

Installationsbranchen

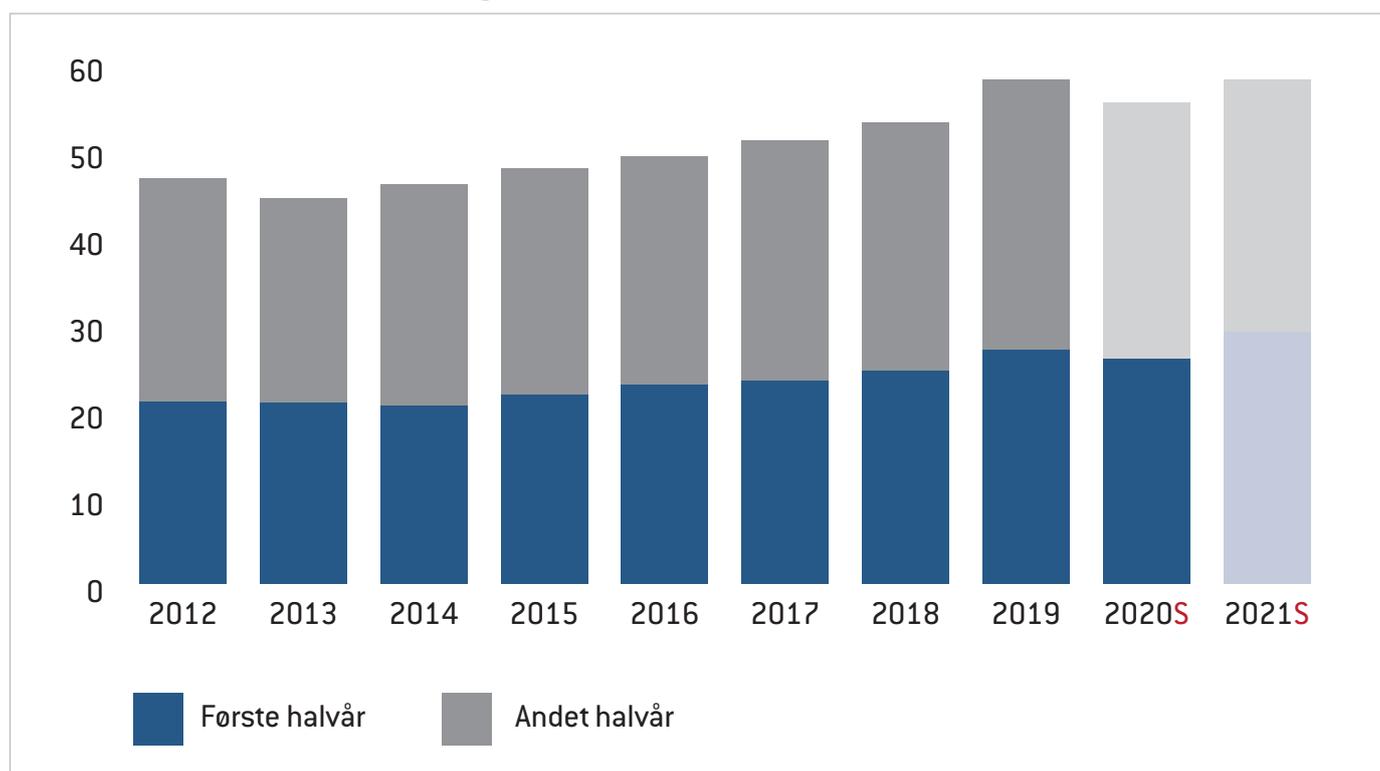
Efter seks år i træk med vækst og et 2019 med den højeste omsætning siden før finanskrisen, forventes omsætningen i installationsbranchen samlet at falde 4,3 % i 2020.

Året startede godt, men allerede i første halvår af 2020 faldt omsætningen i installationsbranchen samlet med 3,5 % sammenlignet med samme periode i 2019. Nedgangen kommer fra et fald i omsætningen i vvs-branchen, alt imens omsætningen i elbranchen steg i samme periode.

Omsætningen i installationsbranchen lå på ca. 26 mia. kr. i første halvdel af 2020. Dette svarer til et fald på knap 1 mia. kr. sammenlignet med samme periode i 2019. Igen dækker det over betydelige forskelligheder imellem el og vvs-branchen.

Omsætningen for vvs-virksomhederne er faldet med godt 12 % i første halvdel af 2020 sammenlignet med første halvdel af 2019. For elbranchen så udviklingen positiv ud, hvor omsætningen er steget 5,1 % sammenlignet med første halvår af 2019.

Installationsbranchens omsætning (mia. kr.)

Anm.: Omsætningen er summen af den kvartalsvise omsætning. Prognosen for 4. kvartal 2020 er lavet på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse udarbejdet af TEKNIQ Arbejdsgiverne. Prognosen for 2021 er for hele året.

Kilde: Danmarks Statistik, BYGOMS1 og særudtræk samt egne beregninger.

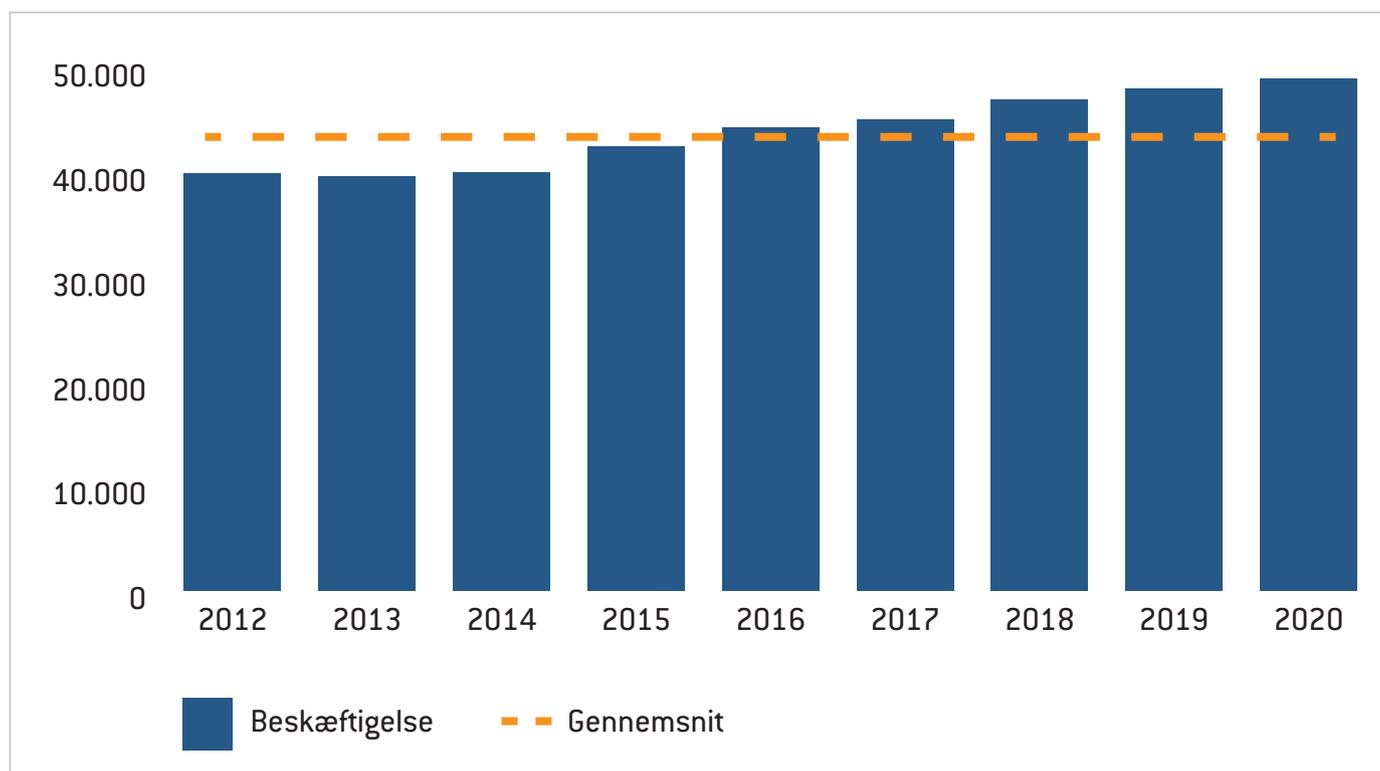
Tårnhøj beskæftigelse i installationsbranchen

Beskæftigelsen har generelt været stigende i en længere år-række. Elbranchen beskæftigede over 30.000 i første kvartal af 2020, alt imens vvs-branchen beskæftigede over 18.000.

Da coronapandemien brød ud, faldt beskæftigelsen, og mange i installationsbranchen var begrænset i produktionen på

grund af mangel på efterspørgsel. I april 2020 oplevede 40 % af vvs- og blikkenslagervirksomheder begrænsninger i produktionen grundet manglende efterspørgsel, imens det var 34 % af virksomheder indenfor elinstallation. I dag er det igen langt oftere mangel på arbejdskraft, der er en begrænsende faktor, og beskæftigelsen i installationsbranchen lukkede 2020 med 48.170 beskæftigede, og er dermed tilbage på højde med 2019.

Installationsbranchens beskæftigelse

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som gennemsnit af årets kvartaler.

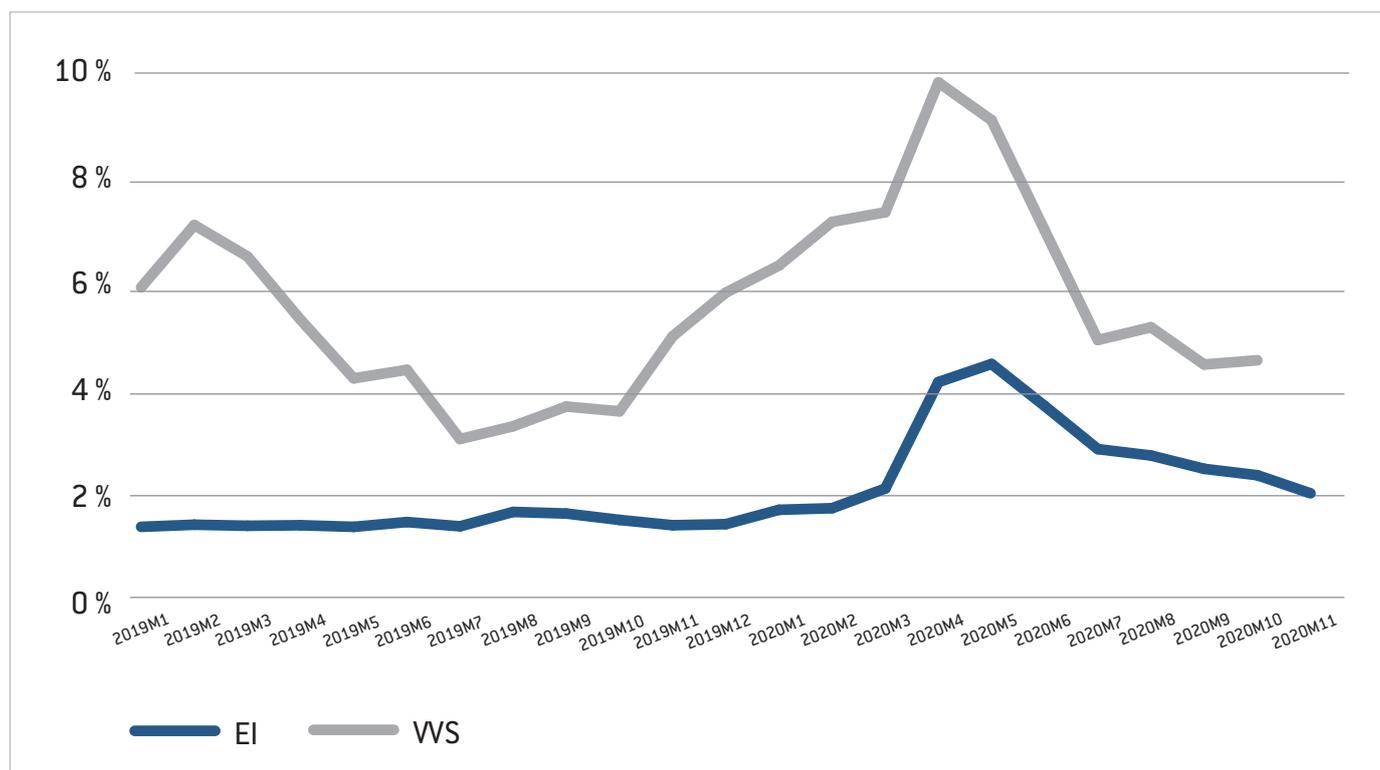
Kilde: Danmarks Statistik, BYG1 samt egne beregninger.

Ledigheden i installationsbranchen blev højere fra marts og frem til maj 2020 ifølge tal fra Dansk EI-forbund og Byggefagenes A-kasse. Ledigheden har siden været nedadgående og nærmer sig nu 2019-niveauet for både el- og vvs-faget.

På trods af coronakrisens hårde slag mod økonomien, er antallet af konkurser faldet i installationsbranchen. I 2020 har der

været 105 konkurser i installationsbranchen, hvorimod der i 2019 var 161 konkurser. Denne udvikling ses også i resten af erhvervslivet. Dette kan blandt andet skyldes de økonomiske hjælpepakker fra staten og mulighederne for at udskyde moms og skattebetalinger. Der er derfor en risiko for flere konkurser i 2021, når blandt andet fristerne for de udskudte betalinger udløber.

Ledigheden i installationsbranchen

Kilde: Dansk EI-forbund (23/12-2020) og Byggefagenes A-kasse.

Installationsbeskæftigelsen 2020

Stigning på + 0,3 %

48.170 beskæftigede

Anm.: Beskæftigelsen 2020 sammenlignet med 2019.

Kilde: Danmarks Statistik.

Omsætning 2020: - 4,3 %

Omsætning 2021: + 4,5 %

Anm.: Udregninger baseret på medlemmers forventninger.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Justering af forventningerne

2020 udviklede sig helt anderledes end forventet. Selvom installationsbranchen ikke var hårdt ramt sammenlignet med for eksempel oplevelsesøkonomien og turismen, så blev forventninger til væksten ikke indfriet.

Under hensyntagen til den nuværende pandemi, udviklingen i den faktiske omsætning indenfor branchen og det faktum, at mange virksomheder stadig er påvirket af situationen, har TEK-

NIQ Arbejdsgiverne derfor nedjusteret 2020 og skønner en negativ vækst på 4,3 %. Dette gøres blandt andet på baggrund af medlemssurvey i TEKNIQ Arbejdsgiverne.

Forventningerne til 2021 er fortsat positive, da det danske boligmarked er stærkt, og der forventes kommende renoveringer, som blandt andet understøttes af de politiske tiltag på finansloven 2021. Derfor forventes en fremgang i omsætningen på 4,5 % i 2021.

Boligmarkedet er fortsat stærkt

Boligmarkedet var imponerende robust gennem coronakrisen, og 2020 bød endnu en gang på stigende priser. Den største stigning ses i ejerlejligheder med en stigning på 6,8 % i 3. kvartal 2020 sammenlignet med samme kvartal i 2019.

Priserne på enfamiliehuse er steget med 5,0 % i 3. kvartal 2020 sammenlignet med samme kvartal 2019. Både priserne på enfamiliehuse og ejerlejligheder er steget markant siden 2012 med hhv. 38 % og 66 % stigning for priserne på enfamiliehuse og for ejerlejligheder.

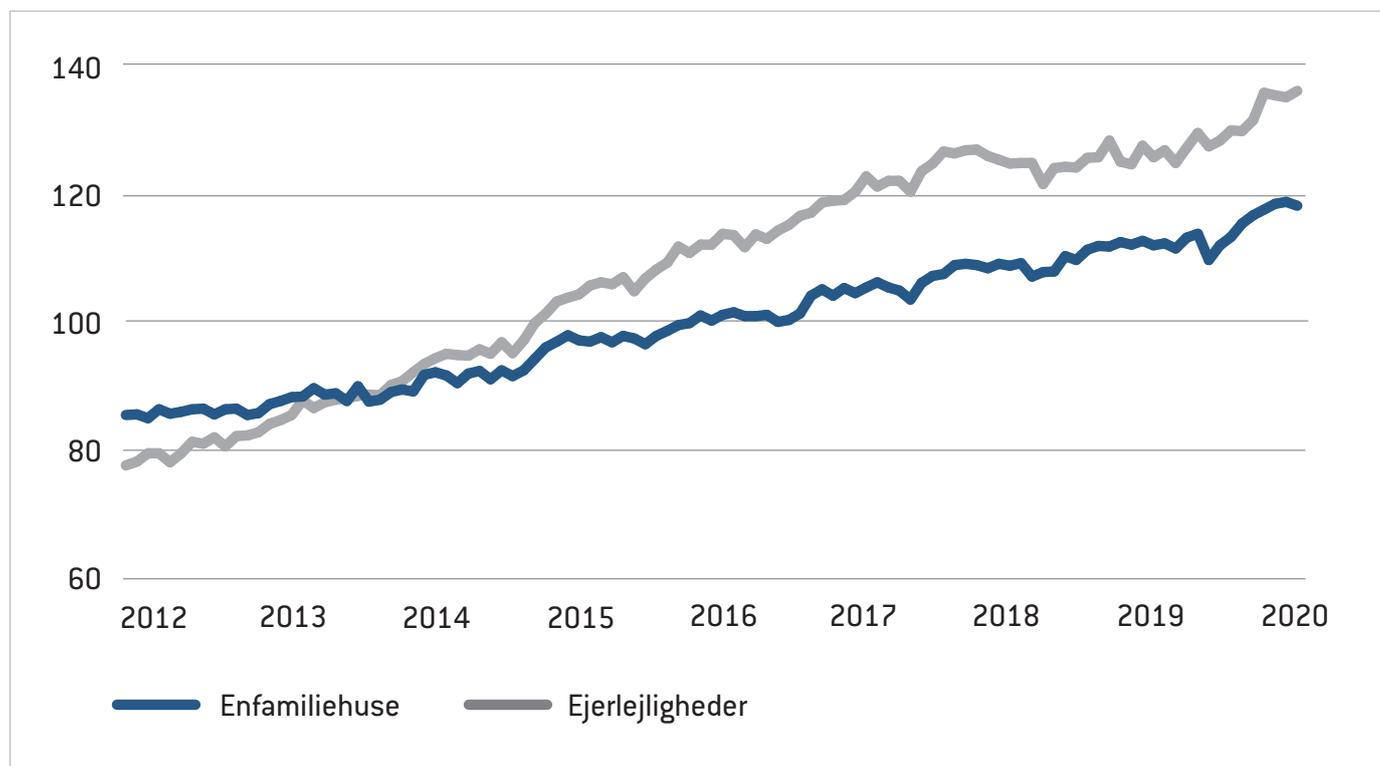
Pristigningerne sker blandt andet på baggrund af et lavt udbud af boliger. Der var 8.000 færre huse til salg i slutningen af 2020 sammenlignet med udgangen af 2019 og 2.000 færre ejerlejligheder til salg. Stigningen i boligpriserne kan løbende aftage ved indfasningen af det nye boligskattesystem i 2024.

For nuværende ser realkreditinstitutterne en fortsat efterspørgsel efter boliger på det danske marked. Efter et dyk i efterspørgslen på lån til boliger i maj og juni, er der igen gang i indhentningen af lånetilbud. I 2020 blev der indhentet 83.866 lånetilbud til boligkøb, hvilket blot er 1.182 færre end i løbet af 2019. En af de drivende kræfter for det høje niveau af efterspørgslen på boliglån, er danskernes stigende jagt efter et sommerhus under krisen. Derved ses et robust boligmarked på trods af den nuværende krise.

Et kraftfuldt renoveringsmarked

Et stærkt boligmarked giver grobund for et stort renoveringsmarked, da større renoveringsprojekter ofte sker i forbindelse med hushandler. Samtidig understøtter flere politiske tiltag netop renoveringsmarkedet. Regeringen samt aftalepartierne har i finanslovsforslaget for 2021 blandt andet afsat midler

Boligprisudvikling (prisindeks 2006 = 100)

Anm.: Prisindeks for ejendomssalg (2006=100).
Kilde: Danmarks Statistik, EJ14.

til energirenovering af offentlige bygninger og bygninger med olie- og gasfyr.

Det forventes at blive udskiftet omkring 60-70.000 oliefyr og 120.000-170.000 gasfyr op til 2030 med de samlede støttepuljer til udfasningen af olie- og gasfyr. Herudover er der sket en udvidelse af bygningspuljen, som skal understøtte energirenovering af helårsboliger og det årlige skattefrie beløb i BoligJob-ordningen til håndværksydelse er midlertidigt hævet fra 12.800 kroner til 25.000 kroner. Dertil er afgiften på el til opvarmning reduceret med 95 % ved årsskiftet. Det gør det billigere at varme huset op med varmepumper, hvilket igen højner incitamentet til at udskifte oliefyret.

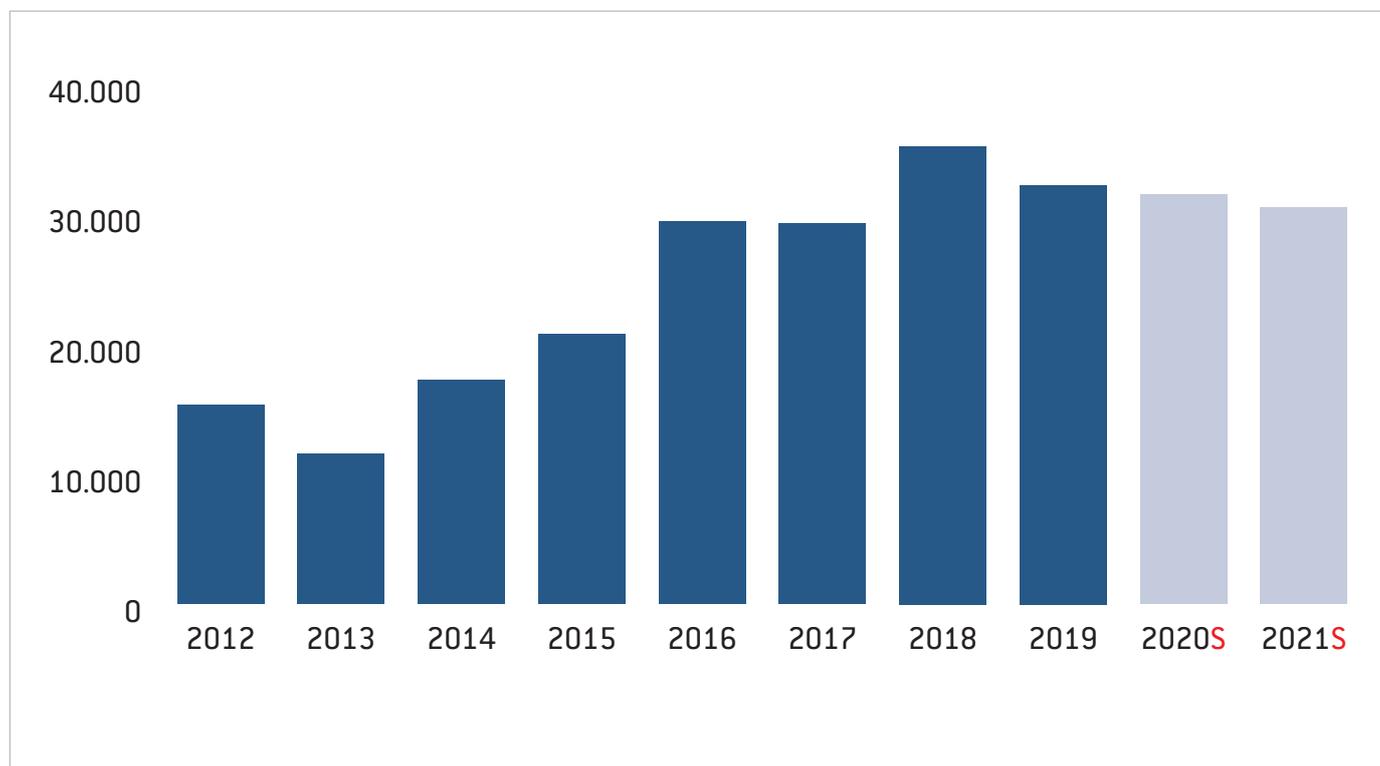
Regeringen har ligeledes forhøjet anlægsloftet i kommunerne, der åbner op for øget renovering af fx skoler og andre kommu-

nale bygninger, samt afsat 30 mia. kr. fra Landsbyggefonden til at renovere de almene boliger. Begge initiativer leder også til øget renoveringsaktivitet.

31.500 påbegyndte boliger i 2020

Foruden renoveringsmarkedet, er der også fortsat høj aktivitet i nybyggeriet. Byggeriet af boliger er gået markant frem siden 2013, hvor antallet af påbegyndte boliger er steget fra 11.500 i 2013 til over 35.000 i 2018. I 2020 forventes 31.500 påbegyndte boliger, og ca. 1.000 færre i 2021. Der er således stadig høj aktivitet, selvom det er gået lidt ned siden 2018.

Antal påbegyndte boliger

Kilde: Dansk Byggeri, Konjunkturanalyse oktober 2020 og Danmarks Statistik, BYGV05A.

Metalindustrien

Efter metalindustrien overvejende har oplevet vækst i både omsætningen og beskæftigelsen siden 2010, bød 2020 på et fald i omsætningen. I første halvår af 2020 faldt omsætningen i metalindustrien med 2,6 % sammenlignet med første halvår af 2019, svarende til 27,1 mia. kr. Faldet for 2020 bringer omsætningen ned på 2018-niveau.

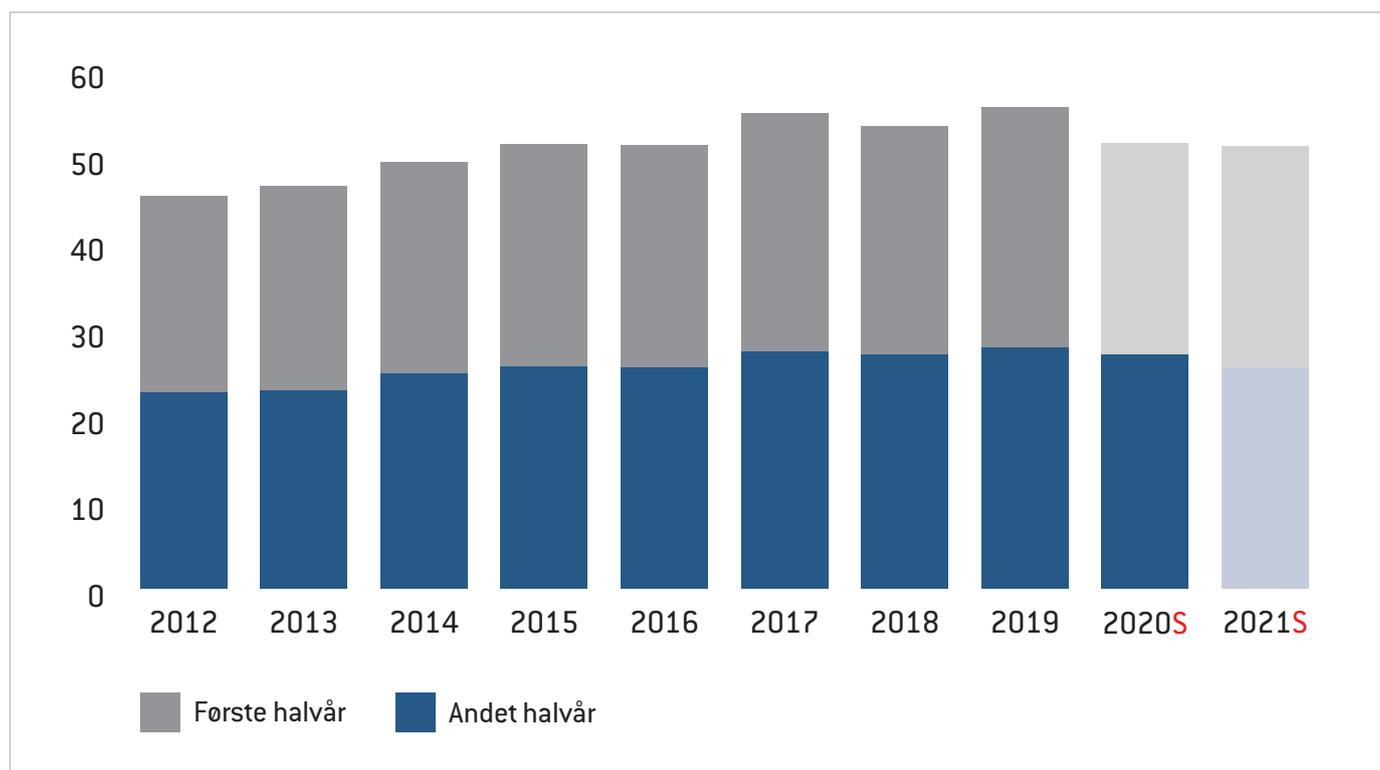
Danmark er forbundet med omverdenen

Faldet i metalindustriens omsætning kan blandt andet forklares af lukning af landegrænserne, som har begrænset eksportmuligheder og givet et ryk i hele fremstillingsindustrien. Med

næsten 850.000 danske arbejdspladser bundet op på global eksport, og ca. 550.000 arbejdspladser knyttet til eksport til det EU's indre marked, er eksporten en vigtig faktor for den danske økonomi.

Eksporten blev kraftigt ramt i starten af nedlukningen af Danmark, og det forventes, at eksporten ender med et fald på 10 % i 2020. Nationalbanken skønner, at den danske eksport først er tilbage på niveau i 2022, men med en stigning på 4,1 % i 2021. Også her er prognoserne forbundet med stor usikkerhed.

Metalindustriens omsætning (mia. kr.)

Anm.: Prognosen for 4. kvartal 2020 er lavet på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse udarbejdet af TEKNIQ Arbejdsgiverne.

Kilde: Danmarks Statistik, OMS5 samt egne beregninger.

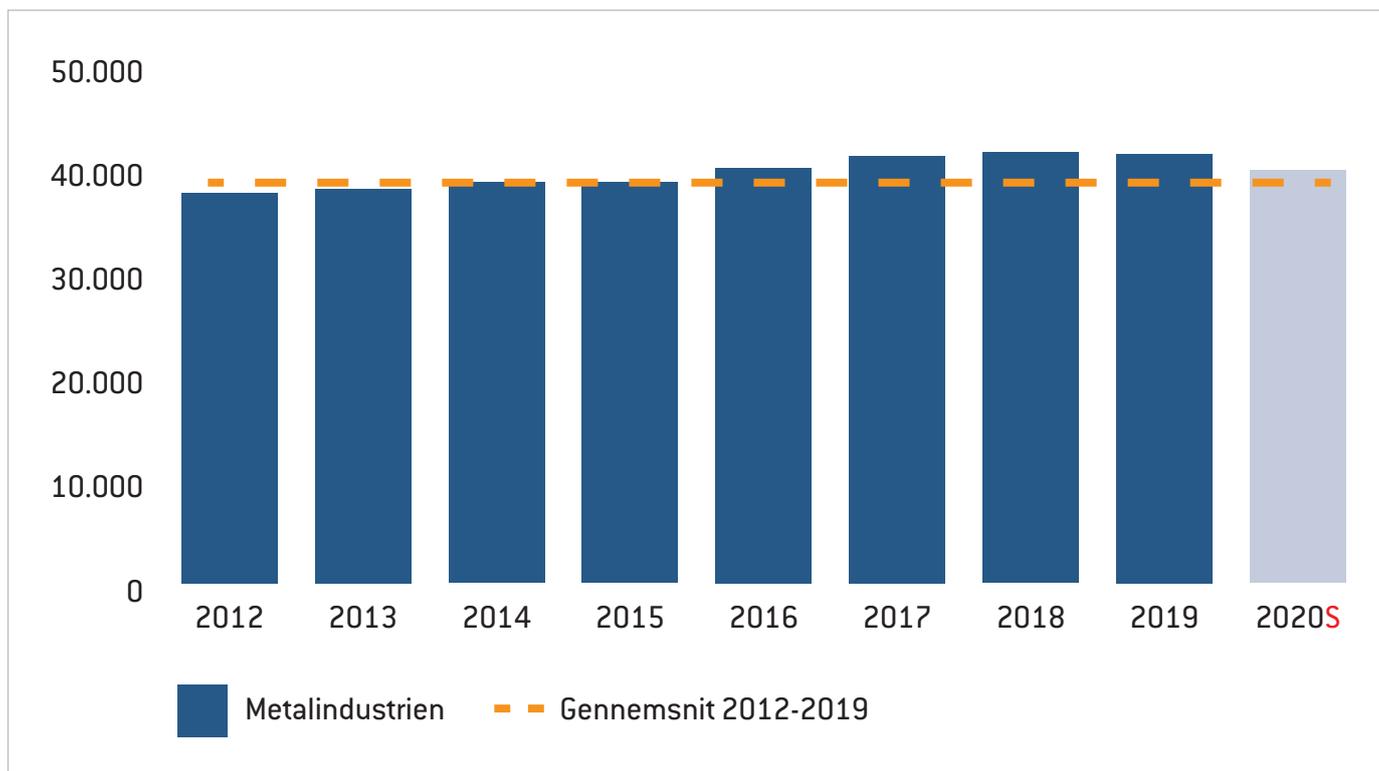
Beskæftigelsen falder med godt 1.000

Metalindustrien havde godt 41.000 beskæftigede i 2019, men branchen har oplevet en mindre tilbagegang i antallet af medarbejdere i 2020 og ender forventet på knap 40.000. Det skyldes den nuværende coronakrise.

Mangel på arbejdskraft er dermed trængt i baggrunden. I metalindustrien har virksomhederne tidligere rapporteret, at det hovedsageligt var i forhold til rekruttering af smede og klejnsmede, der var rekrutteringsproblemer. Disse rekrutteringspro-

blemerne kan dog hurtigt vende retur, da de lukkede danske grænser gør det sværere at få europæisk arbejdskraft til landet, og det er i skrivende stund usikkert, i hvor lang tid grænse-restriktionerne fastholdes for at begrænse smittespredningen.

Metalindustriens beskæftigelse

Anm.: 2012-2019 er tal fra statistikbanken og 2020 opregnet ud fra ændringen i ansatte i e-indkomstregisteret i oktober 2019 til oktober 2020.

Kilde: Danmarks Statistik, NIOSF samt egne beregninger på baggrund af e-indkomstregistret.

Hver anden virksomhed i metalindustrien rapporterede om produktionsbegrænsninger grundet mangel på efterspørgsel i anden, tredje og fjerde kvartal af 2020 ifølge Danmarks Statistiks konjunkturbarometer.

Det giver en tyndere ordrebog, men til trods for dette er antallet af konkurser i 2020 faldet i forhold til 2019. I 2020 har der væ-

ret 30 konkurser i metalindustrien mod 62 konkurser i 2019. En del af forklaringen er de økonomiske hjælpepakker fra staten og mulighederne for at udskyde moms og skattebetalinger, hvilket har holdt hånden under også mindre sunde virksomheder. Der er dermed en risiko for en stigning i antallet af konkurser i begyndelsen af 2021, når blandt andet fristerne for de udskudte betalinger udløber.

Beskæftigelsen i metalindustrien 2020

Fald på - 3,7 %

Knap 40.000 beskæftigede

Anm.: Egne beregninger på baggrund af e-indkomstregistret.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Omsætning 2020: - 7,5 %

Omsætning 2021: - 0,5 %

Anm.: Udregninger baseret på medlemmers forventninger.

Kilde: Danmarks Statistik, OMS5 samt egne beregninger.

TEKNIQ Arbejdsgiverne

**Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup**

**Billedskærervej 17
5230 Odense M**

Telefon: 4343 6000

www.tekniq.dk

tekniq@tekniq.dk